Van: Henk Beltman | Zorgbelang Inclusief
Verzonden: donderdag 30 september 2021 10:39
Onderwerp: op weg naar een democratiseringsagenda

Aan de contactpersonen van de regiokringen van griffiers in de provincie Zuid-Holland

Geachte dame, heer,

De kwaliteit van de (lokale) democratie en burgerparticipatie krijgt veel aandacht. Politieke partijen, gemeenten en burger(organisaties) zijn op zoek naar een goede vormgeving en invulling die past bij de lokale situatie. Ze staan voor uitdagingen als het afnemend vertrouwen van een deel van de bevolking in de politiek en overheid, de transformatie van het sociaal domein en de energietransitie. Diverse gemeenten stellen notities op over burgerparticipatie op en treffen voorbereidingen voor een democratiseringsagenda waarin onder meer het uitdaagrecht, nieuwe vormen van participatie en de werkwijze van de gemeenteraad aan de orde komen.

Zorgbelang Inclusief (werkzaam in de provincies Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland) wil graag een bijdrage leveren aan het publiek debat over kwaliteit van de lokale democratie en burgerparticipatie. Daarom hebben wij een manifest opgesteld met enkele kernpunten over democratie, actuele ontwikkelingen en aanbevelingen voor gemeenten. Lokale democratie is immers van groot belang voor de ervaring van burgers dat zij (mede)zeggenschap hebben over de ontwikkelingen in hun buurt en gemeente. Met dit stuk willen wij daarvoor aandacht vragen.

Het is een kort stuk bedoeld om het thema te agenderen, desgewenst lichten wij bijvoorbeeld de aanbevelingen graag toe. Wellicht dat (kandidaat-)gemeenteraadsleden en geïnteresseerde burgers punten uit het manifest kunnen gebruiken voor hun eigen gedachtevorming over het thema burgerparticipatie en lokale democratie, als aanzet naar het debat rond de gemeenteraadsverkiezingen.

Als u in de gelegenheid bent om het manifest niet alleen naar uw eigen gemeenteraden maar ook naar collega-griffiers in uw kring door te mailen, dan stellen wij dat zeer op prijs. Als vragen of suggesties hebt, dan kunt u uiteraard altijd contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Henk Beltman,
projectleider Zorgbelang Inclusief.

Bijlage: op weg naar een democratiseringsagenda

OP WEG NAAR EEN DEMOCRATISERINGSAGENDA

VITALISERING VAN DE LOKALE DEMOCRATIE EN BURGERPARTICIPATIE

WAAROM EN VOOR WIE

De komende gemeenteraadsverkiezingen en het wetsvoorstel versterking participatie op decentraal niveau bieden actuele aanleidingen om de kwaliteit van burgerparticipatie en de lokale democratie te agenderen. Graag bieden wij deze korte notitie aan als hulpmiddel in de discussie over de lokale democratie, voor alle betrokken burgers, griffiers en (kandidaat- en nieuwe) gemeenteraadsleden.

WAAR GAAT HET OVER?

Democratie is een breed begrip waarover de discussie nooit stilstaat. Het is zowel een politiek regime (een manier om besluiten te nemen) als een samenlevingsvorm (gelijkwaardigheid van alle burgers). Democratie is nooit af. Het is werk in uitvoering, omdat de omstandigheden steeds veranderen er steeds weer nieuwe visies en belangen ontstaan, machtsverhoudingen tussen groepen verschuiven en mensen zich ontwikkelen.

In een democratie bepaalt het volk met politieke keuzes hoe de samenleving wordt ingericht. Politiek bestaat uit het maken van keuzes uit uiteenlopende belangen en visies op het goede leven. Er worden veel vormen van democratie onderscheiden die vaak voor verwarring zorgen, zoals representatieve, directe, maatschappelijke en doe-democratie. In de kern gaat het erom dat de leden van de samenleving, als volwaardige burgers, invloed hebben op hun leefomstandigheden, in de wijk, in de gemeente, in de regio en landelijk. De kern is de representatieve democratie: een sterke volksvertegenwoordiging die de belangen van verschillende groepen afweegt en na uitwisseling van argumenten op basis van meerderheden tot een besluit komt.

Burgerparticipatie is een manier om mondige burgers in staat te stellen mee te denken en mee te doen over hun leefomstandigheden. Zowel in de fase van beleidsontwikkeling als uitvoering en evaluatie. Het raakt dus nauw aan en valt grotendeels samen met de lokale democratie. Met de toenemende mondigheid van veel burgers, die graag invloed willen hebben op hun leefomstandigheden, en de grote maatschappelijke opgaven (zoals de energietransitie) wordt burgerparticipatie steeds belangrijker.

zorgbelang Inclusief

Leefbaarheids-alliantie Gelderland

HOE KAN EEN DEMOCRATISERINGS-AGENDA ERUITZIEN?

VITALISERING VAN DE LOKALE DEMOCRATIE EN BURGERPARTICIPATIE

DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 en de op te stellen participatieverordening bieden goede aanleidingen om het thema van lokale democratie te bespreken in de gemeenten en gemeenschap. Wat wordt het beleid van de nieuwe gemeenteraden als het gaat om lokale democratie en burgerparticipatie? Hieronder enkele pijlers en aanbevelingen voor (kandidaat- en nieuwe) gemeenteraadsleden. Actieve burgers kunnen ze benutten voor het voeren van het gesprek met de gemeente(raad) over burgerparticipatie.

3 pijlers

1. Beschouw alle burgers als volwaardige leden van de samenleving die over kwaliteiten beschikken om mee te doen en mee te denken - en dus niet als consumenten, cliënten of klanten - en benut hun kennis, ervaringen en contacten.

2. Behoud als gemeenteraad de regie over de lokale democratie door de centrale keuzes op gemeentelijk niveau te maken, de drie taken van kader stellen, controleren en volksvertegenwoordiging uit te voeren en de eigen bevoegdheden (onderzoek, ondersteuning griffie, rekenkamer) optimaal te benutten.

3. Stel een meerjarige agenda op met elementen die zowel de representatieve democratie (aanvullen van de gemeenteraad) als de maatschappelijke democratie (participatie in instellingen en in burgerinitiatieven) versterken en experimenteer met pilots en leer ervan.

zorgbelang Inclusief

Leefbaarheids-alliantie Gelderland

Aanbevelingen

1. Vraag burgers hoe volgens hen de lokale democratie kan worden versterkt. Zie de opgehaalde ideeën als input voor de democratiseringsagenda.

2. Stel in de participatieverordening kaders voor de democratische (participatie) kwaliteit van beleidsprocessen. o.a.: voldoende ruimte voor concrete burgerinitiatieven.

3. Wees helder in de opzet van participatieprocessen vanuit de gemeente: een heldere vraagstelling, duidelijk verwachtingsmanagement, transparante spelregels, investeren in betrekken van afzijdige groepen burgers.

4. Stel een gemeentelijk burgerberaad in om de gemeenteraad te adviseren, een maatregel te evalueren of een thema te verkennen. Gebruik zowel aanmelding als loting om zo divers mogelijk leden te werven.

5. Ga aan de slag met vormen van wijkdemocratie (wijkraden-, plannen en –budgetten) opdat burgers meer zeggenschap over hun directe leefomgeving krijgen

6. Stel eisen op het gebied van participatie aan (zorg) instellingen waarmee de gemeente contracten sluit. Eis als gemeente in de contracten dat zij zich daadwerkelijk inzetten voor cliënten medezeggenschap.

7. Stel een regionaal burgerberaad in, waardoor burgers ook over ontwikkelingen op regionaal niveau (energietransitie, omgevingswet, inkoop zorg) kunnen meedenken.

8. Start een pilot met een ‘participatievoucher’ voor kwetsbare burgers waardoor zij (meer) politiek actief kunnen worden.

9. Besteed extra aandacht aan de participatie van afzijdige groepen, zoals mensen met een beperking en burgers met een taalachterstand.

zorgbelang Inclusief

Meer informatie?
Mail henkbeltman@zorgbelanginclusief.nl

Leefbaarheids-alliantie Gelderland